

NOTAT

Vår ref.: OKL-01679

Dato: 29. august 2012

Biologiske verdier ved Langholmen, Egersund kommune

Langholmen Egersund AS ønsker å regulere et område rundt Langholmen til industriformål og har i forbindelse med planarbeidet blitt pålagt å kartlegge biologisk mangfold generelt og flaggermus og gyteområde for torsk spesielt. Ecofact har fått i oppdrag å lage et notat over de biologiske verdiene basert på eget feltarbeid og gjennomgang av eksisterende materiale. Arbeidet er utført av Ole Kristian Larsen (marint) og Bjarne Oddane (terrestrisk).

Figur 1. Planområdet er lokalisert i området på og rundt Langholmen rett sør av Egerøybroen. Foto: Bjarne Oddane.

Terrestrisk

Vegetasjon og flora

Gode deler av planområdets landområder består av «kunstmark» i form av eksisterende fyllinger, deponi, industri- og bryggeanlegg samt vei og fritidshytter. På de grusa områdene og utfyllingene var det generelt lite vegetasjon og de artene som

ble registrert var typiske arter for habitatet. Flere arter er svartlistet (svartlistekategori er notert i parentes bak gjeldende arter). Noterte arter her er blåmunke, gyvel (ikke vurdert), revebjelle, lupin (SE = svært høy risiko), tunbalderbrå (LO = lav risiko), rødkløver, rundskolm, geitrams, tiriltunge, strandrøyr, bjørnebær, balderbrå, småsyre, skvallerkål, burot og rynkerose (SE) ble notert.

Skråningen fra veien og ned til grusfyllingen sørøst i planområdet består av planta furu med innslag av yngre løvtre som bjørk, rogn, platanlønn (SE), selje og rødhyll (HI = høy risiko). Feltvegetasjonen er smyledominert med godt innslag av skogburkne, einstape, geittelg, bringebær og vendelrot. Av andre ble skogfiol, gjøkesyre, rød jonsokblom, blåtopp, vivendel, bergflette, revebjelle, sveve sp., blåbær, skogstjerne, berberis (SE), bulkemispel (SE), gul valmuesøster (PH = potensielt høy risiko), skvallerkål og skogskjegg (HI) notert.

Figur 2. Fra furuskogen i den sørøstre delen av planområdet. Foto: Bjarne Oddane.

Ved Langholmveien og i skråningen nord i planområdet består deler av skogen av sitkagran (SE) og andre deler av bjørk (m), furu, rogn og rødhyll. Bakken er stedvis dekket av stor stein og blokker. Nedenfor huset er det hogd en del.

Det er ingen strandvegetasjon, da tilnærmet heile strandlinja består av fyllinger og bryggeanlegg.

I senkningen mellom Langholmveien og den parallelle grusveien er det et godt oppslag av ung bjørk, selje og litt platanlønn med geitrams, åkersnelle, vendelrot, bjørnebær og myrtistel i felt- og busksjiktet. Det er også et sumpområde her med en god bestand av brei dunkjevle.

Figur 3. I senkningen mellom Langholmveien og den parallelle grusveien er det et sumpområde med tett bestand av brei dunkjevle. Foto: Bjarne Oddane.

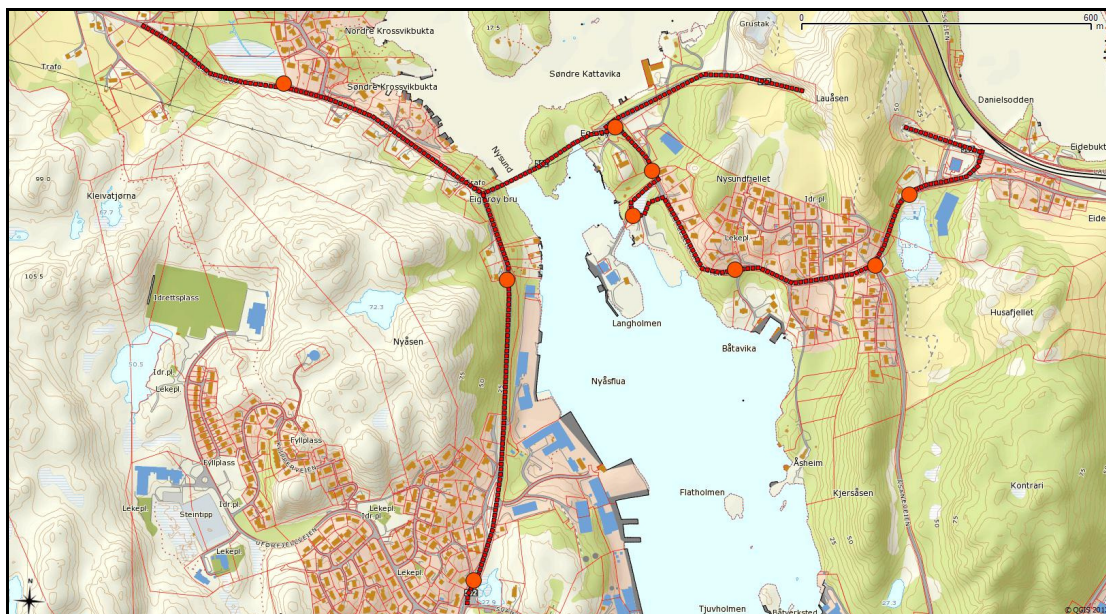
Flaggermus

Det ble søkt etter flaggermus i og rundt planområdet natt til 11. juli 2012, natt til 16. august 2012 og natt til xx september 2012. Registreringene ble utført ved hjelp av en ultralyddetektor (Petterson D230) som omgjør flaggermusens ultralyd til hørbare lyder for mennesker. Det ble brukt frekvensdividering og heterodyning under registreringen. Det ble valgt ut 10 ulike punkt som det ble lyttet fra (se figur 4). Det ble lyttet i ca. 5 minutt fra hvert punkt og hvert punkt ble lyttet 2 ganger hver natt. Det ble også lyttet fra bilen under transporten mellom punktene.

Natt til 11. juli: Værforholdene var greie med overskyet oppholdsvær (noen få korte byger med yr) og vindstille/lite vind. Det ble ikke registrert noen flaggermus i eller nært inntil planområdene. En nordflaggermus ble hørt ved Nyåsen.

Natt til 16. august: Værforholdene var svært gode med klart vær, 17°C og tilnærmet vindstille. Det ble registrert en jaktende nordflaggermus et kort øyeblikk i nordre del av planområdet. Fra innkjørselen til Åsaneveien ble det ved flere anledninger hørt en nordflaggermus jaktende i retning nord. Langs transektet (se figur 1) på Egerøy var

det en forholdsvis stor aktivitet av jaktende nordflaggermus hele natten. Anslagsvis 10-12 individer ble registrert.

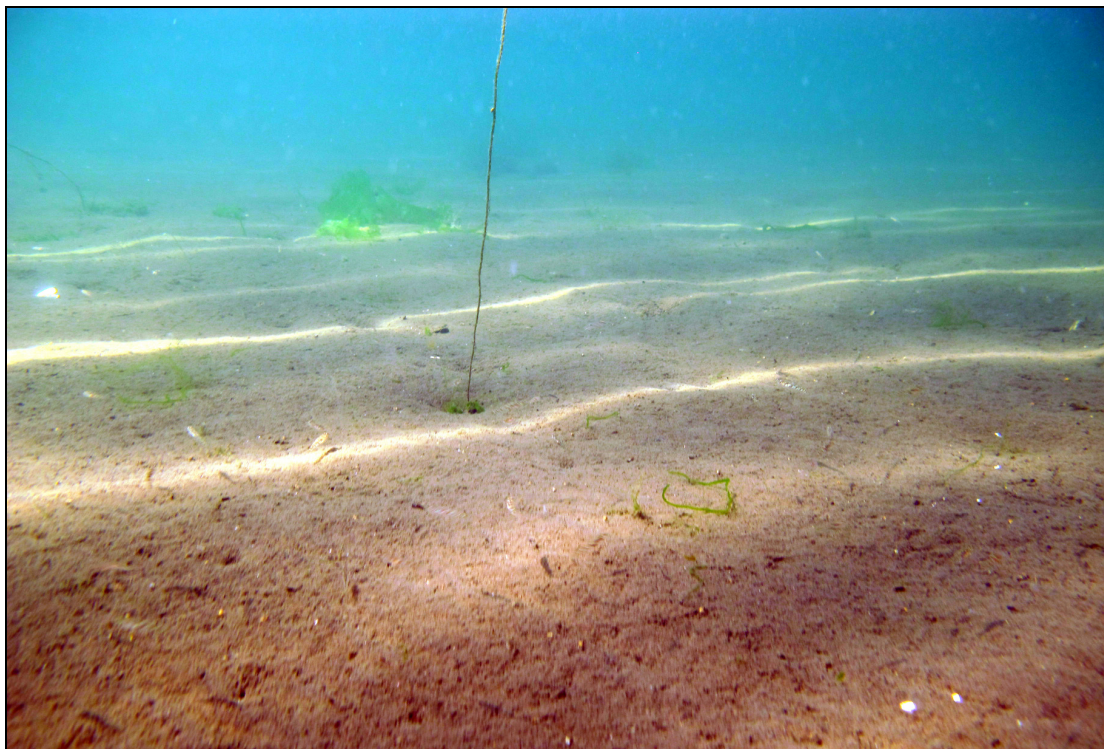
Figur 4. Lyttepunkt er markert med oransje fylt sirkel mens transektet som det ble lyttet fra i bil er markert med rødt.

Nordflaggermus er Norges vanligste flaggermusart i både antall og i utbredelse. Denne arten har tilpasset seg nordlige områder bedre enn noen annen europeisk flaggermus, og kjerneområdet i Europa er Skandinavia og Finland. Ynglekolonier finnes ofte i hus og gjerne i tilknytning til piper, men kolonier har også blitt funnet i hulrom i trær. Dagoppholdsteder har i tillegg blitt oppdaget i fjellsprekker og i steinrøys. Overvintrende nordflaggermus blir ofte funnet i gruver.

Fugl

Under befaring 9. juli ble det registrert fire par med fiskemåke (nær truet (NT)). Minst fire store unger ble observert. Foruten for hekkeplass for fiskemåke har planområdet landområde liten verdi for fugl.

Marint

Figur 5. Bildet er representativt for de generelle forholdene i planområdet. Relativt homogene forhold med fin sand/mudder og høy tetthet av hjertemusling.

Generelt

Planområdet er i stor grad preget av fin sand og mudder. Det er i enkelte områder svært stor tetthet med hjerteskjell. Det ble ikke foretatt graving for å se etter andre skjell, men det er stor sannsynlighet for at andre type skjell som graver som f.eks knivskjell forekommer i området i stor til moderat tetthet. Enkelte områder var preget av store forekomster blåskjell. Disse så ut som å danne banker over relativt bløt bunn. Det ble også observert flatøsters (EN) i søndre del av sundet. På de grunne beskyttende stedene i planområdet ble det observert mellom 15-20 sjøørret. Området er trolig et furasjeringsområde for sjøørret. Det ble også observert en det skrubbe på mudderbunnen.

Figur 6. Venstre: Stor tetthet av hjerteskjell, parvise «pustehull». Høyre: Skrubbe på mudderbunn.

På nordsida av Langholmen blir forholdene påvirket mer av strømmen fra selve sundet. Det var svært dårlig sikt i dette området under befaringen, men de generelle forholdene ble fanget opp. Her sedimenteres ikke mudder som følge av strømmen, men store blokk og stein som er dekket med tare, med sand innimellom.

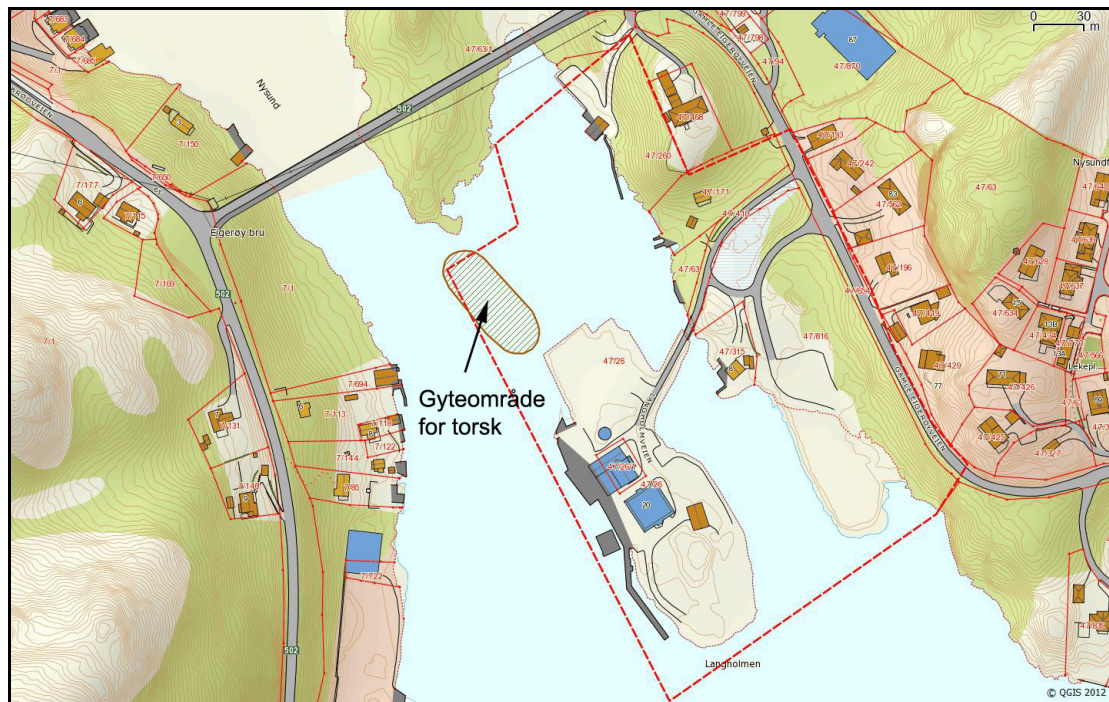

Figur 7. Stortaren finner vekstplasser på kampestein i planområde.

På utsiden/vestsiden av Langholmen ble det befart en tynn stripe langs kaianlegget som utgjorde planområdet. Her var det for det meste sand og noe skjellsand som dominerte bunnforholdene, noen steder var det også hardbunn. Her var sukkertare den dominerende strukturbyggende flora. Det ble også her observert sjøørret, samt noe lyr som sto i strømmen.

Gyteområde for torsk

Befaringen ga ikke grunnlag for å si om området er gyteområde for torsk. For å fastslå gyting må befaringen foregå i februar/mars måned når torsken kommer inn for å gyte. Det er imidlertid lokalkjent at området er gyteområde for torsk. Området nord for Langholmen, på ca. 2-6 meters dyp, gyter det torsk (pers. med. Erling Svendsen). Området beskrevet sammenfaller med området bestående av blokk og stor stein observert under befaring.

Figur 8. Kart over planområdet (stiplet rød linje) og gyteområde for torsk (brunt skravert område). Man ser at det er overlapp mellom planområde og gyteområde.

Konklusjon

Det er ikke registrert noen sjeldne eller rødlista plantearter, vegetasjon- eller naturtyper innen planområdet. Planområdet er alt i dag så opparbeidet og menneskelig påvirket at potensialet for at det skal finnes anses som svært liten.

Tettheten av flaggermus i et område bestemmes i stor grad av insektproduksjonen som igjen bestemmes av biotopsammensetningen. Planområdet innehar ikke spesielt gode biotoper for flaggermus og store deler kan ses på som direkte dårlige. Registreringene som er gjort i forbindelse med dette notatet viser også at området (og da særlig skogen/veien) bare sporadisk blir brukt av nordflaggermus, mens områdene langs transektet ved Egerøy i større grad ble brukt.

Planområdet fungerer som hekkeplass for fiskemåke. Fiskemåken er oppført på rødlisten som nær truet (NT) på grunn en betydelig nedgang i populasjonen. I Rogaland har kystbestanden gått tilbake fra 2370 par i 1978 til 180 par i 2008 (92 % reduksjon). Fiskemåkene på Langholmen vil kunne gå ut som hekkefugl som følge av en utvidelse av industriområdet. Imidlertid hekker fiskemåken vanlig i industriområder og særlig på flate tak i regionen og det er ikke usannsynlig at den også fortsatt kan hekke på Langholmen.

Flatøstersen formerer seg i de grønne partiene av planområdet. Flatøstersen er oppført på rødlisten som sterkt truet (EN). Den forekommer ved lav tetthet, så området kan ikke vurderes å være en god østerslokalitet. Den lave tettheten tilsier at østersen kun

formerer seg i området sporadiske år. Området vil likevel anses som lokalt viktig for arten.

Området nord for Langholmen er kjent som et gyteområde for torsk. Det er ingen andre kjente gyteområder for torsk i nærheten av Egersund. 10 km utenfor Egersund befinner det seg amfidromisk punkt. Dette kan i korte trekk beskrives som et område uten tidevannssykluser. Som følge av svak eller ingen tidevannsendring i Nysund får man generelt stagnert forhold og relativt liten oksygenering av vannmassene. Dette gjelder hele sundet foruten området rundt Egerøybrua. Vannmassene fra Bjerkreimvassdraget og Hellelandsvassdraget skaper et høyere vannivå i området som renner ut av sundet. Dette skaper bevegelse nedover i vannmassene også og danner en moderat strøm. Det er trolig at det er denne lokale strømmen torsken er ute etter for å oksygenere eggene. Et så lite gyteområde som dette under så spesielle forhold danner grunnlag for å anta at torsken som gyter her er en egen lokal stamme. Egne lokale stammer har unikt DNA og dermed unike egenskaper som er tilpasset lokale forhold. Dette gjør gyteplasser som dette spesielt verdifulle. Blir slike gyteplasser ødelagt kan man risikere å utrydde torsken lokalt.

Totalt sett får området stor verdi. Gyteplasser for lokale torskestammer skal vurderes til nasjonal verdi. Det er i hovedsak gyteplassen for torsk som gir området stor verdi, selv om hekkeplass for fiskemåke og forekomst av østers bidrar til verdien.

Med fare for å utrydde en lokal torskestamme så vurderes konsekvensen av en utfylling som vil påvirke gyteområde for torsken til svært stor negativ.